

VNEUS Jokelainen Jaana(VNK)

14.01.2020

Viite

Asia

**Suomen EU-puheenjohtajakausi 2019;
Kansallisen puheenjohtajuusohjelman painopisteissä saavutettu edistys**

Tässä tilannekatsauksessa esitetään kuvaus Suomen EU-puheenjohtajakaudella 2019 saavutetusta edistyksestä kansallisen puheenjohtajuusohjelmamme painopisteissä. Näitä olivat yhteiset arvot ja oikeusvaltioperiaate EU:n toiminnan kulmakivenä, kilpailukykyinen ja sosiaalisesti eheä EU, EU globaalina ilmastojohtajana sekä kansalaisten kokonaisturvallisuuden takaaminen.

Puheenjohtajakaudellamme oli institutionaalisen taitekohdan vuoksi tavallista vähemmän lainsäädäntöehdotuksia käsittelyssä, mutta uuden viisivuotiskauden käynnistyminen unionissa mahdollisti neuvoston puheenjohtajan työssä tulevaisuutta luotsaavat politiikkakeskustelut ja siten vaikuttamisen von der Leyenin komissioon. Komission nimityksen viivästyminen marraskuun alusta lykkäsi uuden lainsäädäntötyön käynnistymistä. Joulukuussa aloittanut komissio on kuitenkin edennyt ja etenee keskeisiin aloitteisiinsa nopeasti.

Suomen kauden ansioina voidaankin pitää unionin tulevaa työtä koskevia linjauksia, kuten viestejä kestävästä kasvusta ja hyvinvointitaloudesta. Keskeisiä horisontaalisia saavutuksia ovat erityisesti EU:n oikeusvaltiovälineiden vahvistaminen ja ennakoiva lähestymistapa oikeusvaltio-ongelmiin, luvut sisältävä neuvottelulaatikko pohjaksi neuvotteluihin EU:n tulevasta rahoituskehiksestä (MFF) 2021–2027, ilmastoneutraaliustavoite 2050 sekä kokonaisvaltaisen turvallisuuden edistäminen muun muassa hybridiuhkien vastaista työtä kehittämällä.

Yleistä

Suomi jalkautti EU-puheenjohtajakaudellaan *EU:n uuden strategisen ohjelman (2019–2024) painopisteitä* neuvoston työhön eri sektoreilla ja raportoi ohjelman toimeenpanosta Eurooppa-neuvostolle. Osana ohjelman toteuttamista Suomi vei eteenpäin myös *neuvoston työskentelytapojen kehittämistä*.

Lisäksi Suomi pj-maana edisti konkreettisin toimin neuvoston työssä *avoimuutta* – erityisesti lisäämällä neuvoston julkisia keskusteluja, viestimällä aktiivisesti, parantamalla lainsäädäntöasiakirjojen avoimuutta ja julkaisemalla lobbaritapaamisia – sekä *digitaalisten välineiden hyödyntämistä* esimerkiksi onnistuneella videoneuvottelupilotilla tietyissä neuvoston työryhmissä. Neuvoston työskentelytapojen kehittämisestä, avoimuudesta ja videoneuvottelupilotista laadittiin kirjalliset raportit puheenjohtajakauden lopuksi.

Suomi korosti myös *parempaa sääntelyä*, erityisesti sen merkitystä kestäväälle kasvulle ja kilpailukyvyllä. Ursula von der Leyenin tehtävänantokirjeiden perusteella uusi komissio jatkaa asian edistämistä.

Kestävän kehityksen agendaa vietiin horisontaalisesti eteenpäin eri neuvostokokoonpanoissa ja *Agenda 2030:n* toimeenpanosta hyväksyttiin päätelmät joulukuun yleisten asioiden neuvostossa.

Puheenjohtajakauden *kokousjärjestelyt* toteutettiin *kestävästi* ja kokousmatkoista aiheutuvat lentopäästöt kompensoitiin 500 000 eurolla perinteisten puheenjohtajuuslahjojen antamisen sijaan.

Suomen kaudella *brexit* ei estänyt muiden tärkeiden aiheiden edistämistä ja EU27 pysyi yhtenäisenä. Erosopimuksen Irlantia ja Pohjois-Irlantia koskevaan pöytäkirjaan sekä poliittiseen julistukseen neuvoteltiin Ison-Britannian pyynnöstä muutoksia. Ratkaisu on Eurooppa-neuvoston suuntaviivojen mukainen, turvaa EU:n edut ja suojaa Irlannin saaren rauhaa ja vakautta. EU ja jäsenmaat viimeistelivät sopimuksetonta eroa koskevat varautumistoimet aikataulussa. Sopimukseton ero kuitenkin vältettiin Eurooppa-neuvoston myönnettyä lokakuussa eropäivän lykkäystä 31.1.2020 asti.

Yhteiset arvot ja oikeusvaltioperiaate EU:n toiminnan kulmakivenä

Suomen johdolla unionissa tehostettiin oikeusvaltioperiaatteen noudattamista ja erityisesti niihin liittyvien ongelmien ennaltaehkäisemistä. Marraskuun yleisten asioiden neuvostossa annettiin *neuvoston oikeusvaltiovuoropuhelun arvioinnista* 26 jäsenvaltion hyväksymät puheenjohtajan päätelmät. Niissä käsitellään vuoropuhelun muuttamista oikeusvaltioperiaatteen tilaa koskevaksi yleiskeskusteluksi ja sen kytkemistä komission uuteen oikeusvaltioperiaatetta koskevaan tarkastelukierrokseen.

Puolaa ja Unkaria koskevia oikeusvaltiomenettelyjä vietiin eteenpäin järjestämällä tilannekatsauksia sekä kuulemisia, jotka käytiin heinäkuun yleisten asioiden neuvostossa Suomen aloitteesta sovittujen *pysyvien menettelytapojen* mukaisesti. Unkaria koskevassa prosessissa järjestettiin kuulemiset syyskuun ja joulukuun yleisten asioiden neuvostossa ja Puolaa koskevassa prosessissa tilannekatsaukset heinäkuussa, syyskuussa ja joulukuussa.

Suomi edisti rahoituskehysneuvottelujen yhteydessä yhteisymmärryksen löytämistä koskien *ehdotusta EU:n talousarvion suojaamisesta tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa kohdistuu yleisiä puutteita*. Suomen joulukuussa esittämä MFF-neuvottelulaatikko sisältää kompromissiehdotuksen tästä ehdotuksesta.

Oikeusvaltioperiaatetta ja unionin arvoja vietiin eteenpäin läpileikkaavasti EU:n toiminnan eri aloilla. Oikeusministerit linjasivat rooliaan oikeusvaltiokeskustelussa ja *korruptionvastaista toimintaa*. Korruption ja petosten torjunnan tehostamiseksi Suomen kaudella otettiin lisäksi tärkeitä askelia mm. *Euroopan syyttäjänviraston* toiminnan käynnistämiseksi mahdollisimman nopeasti. Myös ECOFIN-sektorilla tehostettiin petosten torjuntaa: neuvosto pääsi marraskuussa sopuun säädöskokonaisuudesta, jolla helpotetaan *veropetosten* havaitsemista etenkin rajat ylittävässä verkkokaupassa.

Lisäksi saatiin päätös EU:n paluusta neuvottelupöytäan Euroopan neuvoston kanssa *EU:n liittymisestä Euroopan ihmisoikeussopimukseen*.

Kilpailukykyinen ja sosiaalisesti eheä EU

Suomi teki puheenjohtajanaan laajasti töitä kestävän kasvun edistämiseksi. Kilpailukykyneuvostossa valmisteltiin *kestävän kasvun pääviestit ja pj:n raportti EU:n kestävän kasvun strategiasta*. Tavoitteena on, että nämä linjaukset tulevat otetuiksi huomioon komission tulevassa työssä.

Kattavat ja tulevaisuuteen suunnatut sisämarkkinat

Kestävän kasvun integroidun lähestymistavan painopisteinä olivat etenkin sisämarkkinoiden kehittäminen, digitalisaatio ja osaaminen, tutkimus ja innovointi sekä moderni teollisuuspolitiikka.

Suomi sai tavoitteidensa mukaisesti neuvottelut käyntiin Euroopan parlamentin kanssa *sisämarkkinaohjelmasta*, jolla tuodaan yhteen viisi erillistä rahoitusohjelmaa. Uuden oikeussuojakeinon kuluttajille luovasta *edustajakannedirektiivistä* hyväksyttiin neuvoston yleisnäkemys. Jäsenvaltiot pääsivät sopuun myös *pienyrittysten arvonlisäverovapautta* koskevasta direktiivistä. Horisontti Eurooppa -puiteohjelman eräistä jäljellä olevista rahoituskehysten ulkopuolelle jäävistä osuuksista sekä Euroopan teknologia- ja innovaatioinstituuttia koskevasta asetuksesta saavutettiin neuvoston osittainen yleisnäkemys.

Kokonaisvaltaisen lähestymistavan varmistamiseksi *digitaalista taloutta* käsiteltiin eri neuvostokokoonpanoissa (mm. tekoälyyn liittyvät osaamistarpeet ja oikeudelliset kysymykset, ihmiskeskeinen datatalous ja digitaaliset liikennepalvelut).

Liikenteen alalla edettiin lainsäädäntöasioissa. Sosiaali- ja markkinakysymyksiä maantieliikenteen kuljetuksissa koskevasta liikkuvuuspaketista, renkaiden energiamerkinnoista ja sähköisiä kuljetustietoja koskevasta ehdotuksesta saavutettiin sopu Euroopan parlamentin kanssa. Neuvoston yleisnäkemys hyväksyttiin rautatiematkustajien oikeuksista sekä hankkeiden lupamenettelyjä koskevasta TEN-T-verkkojen toteuttamista edistävästä esityksestä.

Hyvinvointi ja osaaminen osallistavan kasvun perustana

Suomi käynnisti puheenjohtajakaudellaan EU-tasolla keskustelun talouden ja ihmisten hyvinvoinnin toisiaan tukevasta suhteesta. TSTK-neuvoston hyväksymissä *hyvinvointitalouspäätelmissä* todetaan, että hyvin suunnitellut sosiaali-, työllisyys-, koulutus- ja terveyspolitiikat sekä sukupuolten välinen tasa-arvo ovat välttämättömiä pitkän ajan talouskasvulle ja siten tärkeä osa eurooppalaista ohjausjaksoa. Päätelmissä myös pyydetään komissiota esittämään EU:lle hyvinvointitalousajatteluun perustuvaa pitkän aikajänteen strategiaa, jonka tavoitteena on varmistaa se, että EU:sta tulee maailman kilpailukykyisin ja sosiaalisesti ehein ilmastonutraali talous. Uuden komission puheenjohtajan poliittiset suuntaviivat sisältävät samansuuntaisen lähestymistavan kuin hyvinvointitalous.

EU:n tulevaisuuden *tasa-arvopolitiikasta* järjestettiin politiikkakeskustelu ja hyväksyttiin päätelmät joulukuun TSTK-neuvostossa. Päätelmissä identifioidaan EU:n keskeisiä tasa-arvoaasteita ja -prioriteetteja komission tulevan tasa-arvostrategian valmistelua varten sekä vahvistetaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista erityisesti talouspolitiikassa ja budjetoinnissa.

Ministerit keskustelivat myös *työn tulevaisuudesta, työmarkkinoiden osaamistarpeista, elinikäisestä oppimisesta sekä syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden* vahvistamisesta. Syrjimättömyyskeskustelun tarkoituksena oli pohjustaa uuden komission ja tulevien pj-maiden työtä yhdenvertaisuuslainsäädännön edistämiseksi. Neuvottelut yhdenvertaisuusdirektiivistä ovat olleet pysähdyksissä vuosia. Joulukuussa työministerit kävivät periaatekeskustelun EU:n työ säännösten tulevaisuudesta. Keskustelussa korostettiin erityisesti olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanoa uuden lainsäädännön sijaan.

Ensimmäisessä valtionvarain- ja opetusministereiden yhteiskokouksessa marraskuussa teemana oli *koulutuksen ja osaamisen merkitys* vahvan taloudellisen perustan luomisessa. Kokouksella edistettiin EU:n strategisen ohjelman tavoitetta koulutusinvestointien vahvistamisesta.

Erasmusta, Luovaa Eurooppaa ja Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevissa rahoitusohjelma-neuvotteluissa toimielinten kesken edettiin Suomen kaudella, samoin kuin trilogineuvotteluissa vapaan

liikkuvuuden kannalta keskeisessä *sosiaaliturvan koordinaatioasetuksessa* (883). Lisäksi Suomi onnistui tavoitteessaan edistää EU:n terveysteknologian menettelyiden arviointineuvottelija (HTA).

Kunnianhimoinen, avoin ja sääntöihin perustuva kauppapolitiikka

Suomi johti puhetta ulkoasiainneuvoston kauppaministerikokoonpanossa. Suomen kaudella asialistalla oli erityisesti monenvälisen kauppajärjestelmän vaikea tilanne ja WTO:n uudistaminen ml. sen riitojenratkaisujärjestelmän säilyttäminen. Myös EU:n kahdenvälisten kauppasuhteiden edistäminen ja erityisesti EU:n ja Yhdysvaltojen suhteet pysyivät agendalla. EU–Singapore-vapaakauppasopimus tuli voimaan 21.11.2019. Suomi painotti myös kauppasopimusten toimeenpanon tehostamista ja nosti keskusteluun ilmastokysymykset sekä EU:n ja Kiinan kauppasuhteet pitemmällä aikavälillä.

Kohti osallistavaa talousliittoa

Keskusteluja *pankkiunionin syventämisestä*, ml. yhteisestä talletussuojasta, valtiolainojen vakavaraisuuskohtelusta ja pankkien kriisiratkaisujärjestelmästä jatkettiin laajennetussa euroryhmässä. Eurohuippukokous antoi joulukuussa euroryhmälle jatkomandaatin pankkiunionin vahvistamiseksi. Talous- ja rahaliiton kehittämiseen liittyen *euroalueen talousarviovälinettä* koskevia säädösehdotuksia käsiteltiin lokakuun euroryhmän jälkeen neuvostossa, ja väline on osa Eurooppa-neuvostolle toimitettua MFF-neuvottelulaatikkoo. Euroryhmä jatkaa talousarviovälineen viimeistelytyötä rahoitusratkaisuihin liittyen.

Pääomamarkkinaunionin tulevaisuudesta hyväksyttiin neuvoston päätelmät joulukuussa, samoin kuin *rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen* jatkotyön strategisista painopisteistä. *Ilmastorahoituspäätelmät* hyväksyttiin marraskuussa. *Kestävän rahoituksen taksonomiasta* saavutettiin poliittinen yhteisymmärrys joulukuussa.

Digitaalisesta verotuksesta käytiin tilannekatsauskeskustelu marraskuun ECOFINissa. Neuvosto pääsi alustavaan yhteisymmärrykseen toimenpiteistä, joilla parannetaan liiketoimintaympäristöä valmisteveron alaisten tavaroiden kaupassa.

EU globaalina ilmastojohtajana

Joulukuun Eurooppa-neuvosto vahvisti tavoitteen saavuttaa *ilmastoneutraali EU vuoteen 2050 mennessä* Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Yksi jäsenvaltio ei tässä vaiheessa voi sitoutua panemaan täytäntöön tätä tavoitetta omalta osaltaan, ja Eurooppa-neuvosto palaa asiaan kesäkuussa. Suomi toimii aktiivisesti pj-maana edistääkseen 2050-tavoitteen hyväksyntää etenkin yhteistyössä Eurooppa-neuvoston uuden puheenjohtajan Charles Michelin kanssa ja käsittelemällä pitkän aikavälin ilmastostrategiaa kaikissa relevanteissa neuvostokokoonpanoissa ja useissa epävirallisissa ministerikokouksissa. Keskusteluissa katettiin mm. *oikeudenmukainen siirtyminen* ilmastoneutraaliin talouteen ja *päästövähennykset liikenne- ja energiasektoreilla* sekä kiinnitettiin huomiota ilmaston huomioimiseen *ruokaturvassa ja maaperän hiilensidontan* vahvistamiseen maataloudessa.

Pj-kaudellamme vietiin eteenpäin vuoden 2030 *ilmasto- ja energiavoitteiden* saavuttamista. Lisäksi käytiin keskustelua EU:n ilmastopolitiikan kunnianhimon vahvistamisesta sekä linjattiin *EU:n kannat kansainvälisen ilmastopimuksen osapuolikokoukseen* 2.–13.12.2019. Suomi myös edisti *EU:n päivitettyä päästövähennystavoitetta* koskevan lähteen teknistä valmistelua ottaen huomioon, että EU:n tulee päivittää 2030-päästövähennystavoitteensa YK:lle vuonna 2020.

Lokakuun ympäristöneuvostossa hyväksyttiin päätelmät, joissa annettiin vahva viesti *kiertotalouden* sisällyttämisestä uuden komission työohjelmaan ja sen tarjoamista ratkaisuisista ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen hillitsemiseksi. Kiertotalouden toimia halutaan laajentaa

uusille sektoreille, kuten tekstiili-, liikenne-, elintarvike- ja rakennusalalle. Joulukuussa hyväksyttiin myös neuvoston päätelmät sekä globaalin *biodiversiteettisuunnitelman* kehittämiseksi osana EU:n valmistautumista YK:n biodiversiteettisopimuksen osapuolikokoukseen 2020 että maailman *metsien suojelemisesta ja ennallistamisesta* ottaen huomioon metsien merkitys ilmastolle.

Kansalaisten kokonaisturvallisuuden takaaminen

Pj-kaudellamme vaihdettiin näkemyksiä *sisäisen turvallisuuden tulevaisuudesta* teemoittain. Suomi pj-maana lähestyi aiheita horisontaalisesti korostaen viranomaisyhteistyötä eri sektoreiden välillä. Lisäksi edistettiin kansalaisten kokonaisvaltaista turvallisuutta ja *yhteiskuntien kriisinkestävyyttä*. Neuvoston osittainen yleisnäkemys saavutettiin *pelastuspalvelumekanismin* rahoituskaudesta 2021–2027.

EU vahvana, yhtenäisenä ja tehokkaana ulkoisena toimijana

Ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja toimi puheenjohtajana ulkoasiainneuvostossa sekä sen kehitys- ja puolustusministerikokoonpanoissa. Suomi *tuki korkeaa edustajaa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimeenpanossa* (mm. sijaistamalla tarvittaessa). Suomen kaudella esillä olivat erityisesti Lähi-idän tilanne ja EU:n suhteet Turkin kanssa. Suomi pyrki puheenjohtajan roolissaan osaltaan varmistamaan *EU:n sisäisten ja ulkoisten politiikkojen johdonmukaisuutta* neuvostossa (esim. muuttoliike, ilmasto, kestävä kehitys ja arktinen politiikka).

Suomi piti neuvostossa esillä *kokonaisvaltaisen EU–Afrikka-kumppanuuden kehittämistä* ja Suomen kauden keskustelut pohjustivat keväällä odotettavia komission ja korkean edustajan esityksiä EU:n Afrikka-strategiasta sekä vuoden 2020 ministeri- ja päämiestokokouksia Afrikan unionin kanssa. Ulkoministerien asialistalla oli Afrikan osalta erityisesti Sudan, jonka tilanteen suhteen ulkoministeri Haavisto edusti EU:ta korkean edustajan valtuuttamana.

Ulkoasiainneuvostossa hyväksyttiin kehityspolitiikan alalta Suomen valmistelemat päätelmät humanitaarisesta avusta ja oikeudesta, tasa-arvosta ja eriarvoisuuden vähentämisestä. Lisäksi joulukuun ECOFIN-neuvosto hyväksyi päätelmät *eurooppalaisen kehitysrahoitusarkkitehtuurin uudistamisesta*. Ne antavat suuntaa EU:n ulkoisen rahoitustoiminnan tehostamiselle.

Laajentumispolitiikassa päähuomio oli Pohjois-Makedonian ja Albanian EU-jäsenyysprosessissa. Jäsenyysneuvottelujen avaamisesta ei päästy yhteisymmärrykseen yleisten asioiden neuvostossa eikä Eurooppa-neuvostossa. Yleisten asioiden neuvostossa pohjustettiin Eurooppa-neuvoston kevään keskusteluja aiheesta. Keskusteluissa vahvistettiin EU:n sitoutuminen Länsi-Balkanin maiden eurooppalaiseen perspektiiviin ja EU:n aktiiviseen rooliin alueella, maiden uudistustyötä tukien. Laajentumispolitiikan uudistamiseen palataan alkuvuodesta 2020 uuden komission esitysten pohjalta.

EU:n arktisen politiikan vahvistamista edistettiin eri tulokulmista. Suomen aloitteesta aihetta käsiteltiin epävirallisessa ulkoministerikokouksessa (Gymnich) ja joulukuun ulkoasiainneuvostossa hyväksyttiin päätelmät, joissa kehoitetaan komissiota ja korkeaa edustajaa toimimaan aktiivisesti arktisen politiikan toimeenpanossa. Heiltä pyydetään myös esityksiä arktisen politiikan päivittämiseksi ottaen huomioon uudet haasteet, mahdollisuudet ja kasvava kansainvälinen kiinnostus alueeseen. Lisäksi meripolitiikkaa ja avaruusasioita koskevissa päätelmissä käsiteltiin arktisia asioita.

Turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä Euroopan suojelemiseksi ja turvallisuuden tuottamiseksi

Vaikka turvallisuus- ja puolustusyhteistyön eteenpäin vieminen neuvostossa on korkean edustajan vastuulla, Suomi pj-maana kykeni edistämään keskustelua *digitalisaation ja tekoälyn* vaikutuksista puolustuksen kehittämiseen ja *ilmastosta* turvallisuuden ja puolustuksen alalla sekä *strategista keskustelua* EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyöstä. Esillä olivat myös puolustuksen alaan liittyvät uudenlaiset kysymykset, kuten avaruus ja kyberuhat. *Euroopan puolustusrahastoasetuksen* kolmansien

maiden asemaa koskevien sääntöjen tulkintaa ja selventämistä vietiin eteenpäin, samoin kuin *kolmansien maiden osallistumisratkaisua pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön* ja EU:n kumppanimaiden turvallisuussektorin kapasiteetin vahvistamiseen tarkoitetun *Euroopan rauhanrahastoa* koskevan päätösluonnoksen käsittelyä. Suomi tuki *siviilikriisinhallinnan* kehittämistä (ml. alan *kompaktin* ensimmäisen vuositarkastelun valmistelu) ja *EU:n ja Naton yhteistyötä*.

Kriisinkestokykyä hybridi- ja kyberuhkia vastaan

Suomen tavoitteena oli vahvistaa unionin sisäistä ja ulkoista turvallisuutta sekä puolustusyhteistyötä, mukaan lukien hybridiuhkien torjuntaa, kansalaisten kokonaisturvallisuuden takaamiseksi. Hybridiuhkien torjunnassa saavutettiin edistystä heti heinäkuussa, jolloin perustettiin *horisontaalinen työryhmä* koordinoimaan neuvoston työtä hybridiuhkien torjunnassa. Alkukaudesta järjestettiin useita korkean tason (sisäministerit, puolustuspoliittiset ja poliittiset päälliköt, valtiovarainministerit) *skenaariopohjaisia keskusteluja* hybridiuhkien torjunnasta tilannetietoisuuden sekä EU:n ja jäsenmaiden kriisinkestokyvyn lisäämiseksi. Myös ulko- ja puolustusministerit keskustelivat asiasta. Tuloksista laadittiin puheenjohtajan raportti. Joulukuussa hyväksyttiin neuvoston päätelmät, joissa esitetään tulevat askeleet hybridiuhkien torjumiseksi ja pyritään varmistamaan työn jatkuvuus.

Pj-kaudellamme edistettiin kokonaisvaltaisesti *kyberturvallisuuden* parantamista. EU:n laajuinen riskiarvio 5G-verkkojen kyberturvallisuudesta valmistui, ja teleneuvosto hyväksyi päätelmät, jotka tuovat esille 5G-tekniikan mahdollisuuksia sekä kyberturvallisuusnäkökohtia. Lisäksi tuettiin EU:n kyberdiplomatian työkalupakin toimeenpanoa.

Muita Suomen puheenjohtajakauden keskeisiä asioita

Muuttoliikkeen kokonaisvaltainen hallinta

Suomen pj-kaudella *maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikasta* keskusteltiin kokonaisvaltaisesti ja institutionaaliseen taitekohtaan sopivalla *tulevaisuuteen* katsovalla kysymyksenasettelulla.

Eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamisessa konkreettista edistystä ei ole odotettavissa ennen kuin uusi komissio tekee ehdotuksen, jossa on ideoita umpikujan avaamiseksi. Suomen kaudella kuitenkin tehtiin pohjustavaa työtä näiden ideoiden kehittämisestä mm. etsimällä yhteistä vastausta siihen, mitä kriisinkestävältä järjestelmältä halutaan. Keskustelua käytiin myös Dublin-järjestelmän uudistuksesta, jossa huomiota kiinnitettiin tarpeeseen jakaa vastuu tasaisesti ja tukea muuttopaineen kohteena olevia maita yhteisin toimin. Keskustelujen pohjalta laadittiin raportti maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan tulevaisuudesta komission tuleviin aloitteisiin vaikuttamiseksi.

Epävirallisen OSA-ministerikokouksen yhteydessä järjestetyllä illallisella käynnistettiin prosessi, jonka tuloksena Ranska, Saksa, Italia ja Malta sopivat Maltalla julistuksesta, jossa Malta ja Italia sitoutuvat pitämään satamansa auki *Välimerellä* toimiville pelastusaluksille ja Ranska, Saksa ja Italia ottamaan vastaan huomattavan osan *pelastetuista*.

Suomen kaudella hyväksyttiin uusi *eurooppalainen raja- ja merivartiostoasetus*. Asetuksella tehostetaan ulkorajavalvontaa ja palautuksia sekä perustetaan vuoteen 2027 mennessä jopa 10 000 hengen suuruiseksi kasvatettava joukko Euroopan raja- ja merivartiostoviraston eli Frontexin käyttöön.

Monivuotinen rahoituskehys (2021–2027) EU:n prioriteettien toteuttajana

Suomi edisti tulevan monivuotisen rahoituskehysten käsittelyä koko pj-kautensa ajan. Työ käynnistyi heinäkuussa jäsenmaille lähetetyllä *kyselyllä* ja jatkui syyskuussa eurooppaministerin *bilateraaleilla* kunkin jäsenmaan kanssa. Suomi laati lokakuun Eurooppa-neuvoston näkemystenvaihdon pohjaksi *pj-*

maan paperin keskeisistä kysymyksistä, kuten kokonaistasosta ml. omat varat, kehysten eri otsakkeiden välisestä tasapainosta sekä ehdollisuuksista. Lokakuun Eurooppa-neuvosto kehotti käydyn keskustelun pohjalta pj-maata laatimaan luvut sisältävän neuvottelulaatikkoasiakirjan ennen joulukuun Eurooppa-neuvostoa. Suomi toimitti 2.12.2019 jäsenmaille ja toimitelmille *luvut sisältävän neuvottelulaatikon* ja esitteli sen joulukuun yleisten asioiden neuvostossa sekä Eurooppa-neuvostossa. Vastuu rahoituskehysneuvotteluiden edistämisestä siirtyi tämän jälkeen Eurooppa-neuvoston pysyväälle puheenjohtajalle.

Suomen pj-kaudella jatkettiin myös MFF-liitännäisten *sektoriasetusehdotusten* käsittelyä neuvostossa ja joillain sektoreilla Euroopan parlamentin kanssa trilogissa. Yhteisymmärrys *vuoden 2020 budjetista* neuvoston ja parlamentin välillä saavutettiin marraskuussa.

Laatija ja muut käsittelijät

Jaana Jokelainen (VNEUS), etunimi.sukunimi@vnk.fi
VNEUSin sektorideskit, etunimi.sukunimi@vnk.fi

LIITTEET

Asiasanat	Euroopan unionin neuvosto, puheenjohtajuus
Hoitaa	VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, UM, VM, VTV, YM
